

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทวาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญของสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทวาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทวาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ บุคลากรของโรงเรียนวัดมุขทวาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทวาร แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ และแบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศ ให้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ส่วนข้อเสนอแนะใช้แบบสอบถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยค่าร้อยละ วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทารา โดยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการปรับปรุงการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศ โดยวิธีหาค่าน้ำหนัก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาปัญหาการปฏิบัติระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทารา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

1. ปัญหาการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทารา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล รองลงมาคือ ด้านขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภายนอกโรงเรียน รองลงมาคือความร่วมมือในการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลภายในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ไม่ตรงตามสภาพ เป็นจริง

1.2 ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวมทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เครื่องมือมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล รองลงมาคือเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลไม่ได้มาตรฐาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เครื่องมือไม่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล

1.3 ด้านขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวมทุกข้ออยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ งบประมาณสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เพียงพอ รองลงมาคืองบประมาณสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เพียงพอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การรวบรวมข้อมูลยังไม่เป็นระบบ

1.4 ด้านระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามาก คือ การจำแนกหมวดหมู่สารสนเทศในการจัดเก็บ รอง

ลงมาคือ สถานที่เก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศไม่ปลอดภัยเสี่ยงต่อการสูญหาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ไม่มีเจ้าหน้าที่ในการเก็บรักษาข้อมูลโดยตรง

1.5 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ งบประมาณที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีจำกัด รองลงมาคือ บุคลากรที่รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศไม่อุทิศเวลาให้กับงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรที่รับผิดชอบงานวิเคราะห์ข้อมูลมีภารกิจมากเกินไป

1.6 ด้านการรายงานข้อมูลและสารสนเทศโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง รองลงมาคือการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนางานของตน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรไม่สนใจนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้

2. การวิเคราะห์ข้อเสนอนะ การปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทวาราสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวม ให้มีคู่มือประกอบการดำเนินงานของโรงเรียน มีการอบรมเพื่อให้ความรู้ในการสร้างเครื่องมือ มีการอบรมชี้แจงในการจัดเก็บ มีการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการอบรมบุคลากรให้มีความรู้และศึกษาดูงาน และหน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดระยะเวลาในการรายงานข้อมูลให้เหมาะสมกับงานแต่ละประเภทของงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทวาราสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ควรแก่การนำมาอภิปรายดังนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขทวาราสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1.1 ปัญหาด้านแหล่งที่มาของข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนวัดมุขทวารามีปัญหาด้านแหล่งข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเก็บรวบรวมจากบุคลากรภายนอก รองลงมา คือ ปัญหาด้านความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากบุคลากรภายในโรงเรียน สาเหตุที่ขาดความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากบุคลากรภายนอกและบุคลากรภายในโรงเรียน เป็นเพราะในการเก็บข้อมูลแต่ละไม่ได้ทำความใจและชี้แจงให้ผู้ให้ข้อมูลเห็นความสำคัญของการเก็บข้อมูล หรือผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบวัตถุประสงค์ของการ

เก็บข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย มีชนะ (2544 : 112) พบว่าขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีการทบทวนวัตถุประสงค์ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บจากแหล่งที่มีความเกี่ยวข้อง

1.2 ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนวัดมุขธารามีปัญหาด้านเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาไม่มีการชี้แจงในการเก็บรวบรวมข้อมูล รองลงมาคือ ปัญหาการกำหนดขอบข่ายของเครื่องมือก่อนออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เป็นเพราะโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ในขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือและขั้นตอนในการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประสงค์ เอี้ยวเจริญ (2529 : 139) ที่พบว่าปัญหาบุคลากรมีปัญหายุ่งยากในระดับค่อนข้างมาก ได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ และผู้ปฏิบัติด้านข้อมูลและสารสนเทศมีภาระงานหลายด้าน จนทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศได้ไม่ดีพอ

1.3 ด้านขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลวิจัยพบว่า โรงเรียนวัดมุขธารามี ปัญหาด้านขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาผู้ให้ข้อมูลไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้ที่จะนำข้อมูลไปใช้ รองลงมา คือ งบประมาณสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เพียงพอ เป็นเพราะผู้เก็บข้อมูลมีการจัดเก็บข้อมูลในเวลาที่จำกัดทำให้ผู้เก็บข้อมูลขาดการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมไปถึงงบประมาณในการจัดเก็บข้อมูลมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุจิตต์ กนิษฐรัตน์ (2528 : 56) พบว่าปัญหาและอุปสรรคการดำเนินเกี่ยวกับระบบสารสนเทศว่า เพราะขาดกำลังเงินและวัสดุอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนการดำเนินงาน

1.4 ด้านระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลวิจัยพบว่าโรงเรียนวัดมุขธารา มีปัญหาด้านระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาการจำแนกหมวดหมู่ข้อมูลสารสนเทศในการจัดเก็บ รองลงมา คือ ปัญหาโรงเรียนขาดเครื่องมือที่ทันสมัยในการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งงานวิจัยของอารมณ วังศ์บัณฑิต (2530 : 61) กล่าวว่า ควรมีการจัดหาอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ เช่น การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดระบบ เป็นเพราะโรงเรียนยังขาดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฝ่ายวิจัยและประเมินผล สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2531 : 40) พบว่า กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุน งบประมาณจัดซื้อเพื่อซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ทุกจังหวัดพร้อม ๆ กับการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบงานสารสนเทศ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถจริง

1.5 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศ ผลวิจัยพบว่า โรงเรียนวัดมุขธารามีปัญหาด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาบางประมาณที่ใช้ในการวิเคราะห์มีอยู่อย่างจำกัด รองลงมา คือ การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศตามความเร่งด่วนของการนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสรเพ็ญ สุขโช (2542 : 100) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาบางประมาณที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีจำกัด

1.6 ด้านระบบการรายงานข้อมูลและสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนวัดมุขธารามีปัญหาด้านระบบการรายงานข้อมูลและสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง รองลงมาคือ วิธีการนำเสนอข้อมูลเชิงสถิติทำให้นำข้อมูลไปใช้เข้าใจยาก การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงเนื่องจากงบประมาณมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของปรีชา พัวนุกุลนนท์ (2527 : 36) กล่าวว่า ปัญหาการเผยแพร่ มีปัญหาด้านขาดงบประมาณในการนำเสนอหรือเผยแพร่ ส่วนวิธีการนำเสนอข้อมูลเชิงสถิติทำให้นำข้อมูลไปใช้เข้าใจยาก เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปผลพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังไม่มีแบบปฏิบัติงานเกี่ยวกับระเบียบวิธีการรับส่งข้อมูลสารสนเทศ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขธาราดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านตามน้ำหนักคะแนน พบว่า

3.1 ด้านแหล่งที่มาของข้อมูลได้แก่ มีคู่มือประกอบการดำเนินงานของโรงเรียนมีแผนการดำเนินงานการใช้เรื่องแหล่งที่มาของข้อมูลไว้ชัดเจน เก็บข้อมูลจากจากหลายแหล่งทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีการตรวจสอบความเหมาะสมของแหล่งข้อมูล

3.2 ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ให้มีการอบรมเพื่อให้ความรู้ในการสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ควรเป็นเครื่องมือที่ใช้ได้ง่าย เข้าใจง่ายและสามารถวิเคราะห์ได้ เครื่องมือที่ใช้ต้องแยกประเภทการนำไปใช้ให้ชัดเจนและมีเครื่องมือหลาย ๆ แบบมีรูปแบบที่เหมือนกัน

3.3 ด้านขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ให้มีการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการอบรมชี้แจงในการจัดเก็บ มีเจ้าหน้าที่เฉพาะในการเก็บรวบรวมข้อมูล และติดตามควบคุม กำกับดูแลจากผู้บริหาร

3.4 ด้านระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ให้มีการอบรมบุคลากรให้มีความรู้ และศึกษาดูงาน มีเจ้าหน้าที่ดำเนินงานโดยเฉพาะ จัดทำคู่มือให้ความรู้แก่บุคลากรทุกคนและ สถานที่อุปกรณ์ในการจัดเก็บเป็นเอกเทศ

3.5 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศ ได้แก่ ให้จัดอบรมความรู้ทาง สถิติแก่ผู้บริหารและบุคลากรที่รับผิดชอบ จัดทำคู่มือวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียน จัดงบประมาณประมวลผลข้อมูล และจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลข้อมูล

3.6 ด้านระบบการรายงานข้อมูลและสารสนเทศ ได้แก่ ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดควรถูก กำหนดระยะเวลาในการรายงานข้อมูลให้เหมาะสมกับงานแต่ละประเภทของงาน จัดบริการข้อมูลด้วยความรวดเร็วเป็นปัจจุบัน ติดตามกำกับการใช้ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์แก่ครูในโรงเรียนถึงความจำเป็นของข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนวัดมุขธาราสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนวัดมุขธารายังคงมีปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล งบประมาณที่สนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเก็บรักษาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลการประมวลผลข้อมูลยังขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลตลอดจนความสนใจในการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน ปัญหาเหล่านี้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การจัดระบบสารสนเทศมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

1. ควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่เรื่องของการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดให้มีการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2. สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดงบประมาณให้โรงเรียนโดยตรงรวมถึง อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ เพื่อการดำเนินงานระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ
3. ควรจัดเจ้าหน้าที่โดยตรงในการจัดทำงานระบบสารสนเทศของโรงเรียน เพื่อจะได้ปฏิบัติงานระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนมีภารกิจใน

การทำการสอนประจำมาก ไม่มีเวลาในการจัดทำระบบสารสนเทศให้เกิดประสิทธิผลและไม่ทันต่อการใช้งานในบางครั้ง

4. ควรจัดอบรมให้ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของระบบสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช
2. ควรศึกษาทัศนคติของผู้บริหารและครูต่อการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครศรีธรรมราช
3. ควรศึกษาปัญหาการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงานระบบสารสนเทศ
4. ควรศึกษาปัจจัยที่กระทบต่อการจัดระบบสารสนเทศ ในด้านประมวผลข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนของครูผู้รับผิดชอบ